

tíðindablaðið

Útgevari: p/f sosíalurin

Fyrstakstjóri og blaðstjóri: Tórfinn Smith (ábyrgd)

Blaðfólk: Hogni Djurhuus, Dagný Joensen, Jóhann Mortensen og Jan Müller

Lýsingar: Árni Joensen

Uppseting: p/f sosíalurin. Prent: p/f pressan 1981

sosíalurinPostsmoga 76,
3800 Argir,
telefon 11820

Tøkk til Óla Jákup

Vit skulu ikki leggja okkum út í tað orðaskifti, sum hevur verið millum Óla Jacobsen her í blaðnum og Óla Jákup Róntson í Dagblaðnum.

Men hetta orðaskifti hevur verið ógvuliga upplýsandi um fólkalokkin og um hvussu hansara politikkur er í praksis, og tað eru bert tvey fyrirbrygdi sum vit líka skulu notera okkum í hesum sambandi.

ta fyrsta er, at ÓJR nú við ósannindum roynir at káva útyvir skrivningina í DB og ta intolansuna hon stendur fyrir. Í rama álv-ara skrivaði ÓJR, at teir so sanniliga einki høvdu ímóti tí meiniga russar-um. Men her kundi ÓJ við einum kuti úr DB vísa á hvussu teir høvdu skýrt russararnar á Skála fyrir at vera tjóvar, og upprunin til orðaskiftis, sumið hevur, er m.a. at teir russarar, sum ikki eru tjóvar, eru njósnarar. Í Dagblaðnum mikudagin 30/11 kemur ÓJR við fylgjandi pástandi: »Viðari sigur Óli Jacobsen, at Dagblaðið nýtir hetta »sum vápn móti øðrum at briksla teimum teirra trúarviðurskipti.« Blóðskeivt. Vit hava ikki viðgjørt trúarviðurskiptini hjá nokrum persónum...» Vit skulu loyva okkum at endurprenta fylgjandi stubba úr DB 24. juni í ár:

Her verða nettupp viðgjørt trúarviðurskiptini hjá eini rúgvu av persón-

um, og DB loyvir sær enn-tá at taka dagar ímillum hvør av hesum er kristin ella ikki. »Ætlanin er serstakliga at stempla Willi- am Heinesen sum ókristi- ligan hóast hann nettupp hevur skrivað eina heila bók har hann loyprisar tí kristindómi, har næstra- kærleiki er drivkraftin.

Tjansurin verður heldur ikki í sjálvst hesum fœrum forsemdur at nýta ókvæmisorð (spýttaleikj- arar) um tey sum blaðið her vil jarðleggja. Vit kundu annars nevnt fleiri onnur demí um, at navngivnin persónar hava verið skýrdur heidningar, ateistar og orindasveinar hjá sjálvum illamanni, men, lat nevnda demí vera nóg mikið. Vit eru ikki øll so stuttimt, sum ÓJR kanska kundi ynskt.

Óla Jákup bakkar heldur ikki fyrir citatfalsan. Wurmbrand segði als ikki, at hann hataði sosialism- una men elskiði socialist- arnar. Hann segði, at hann hataði kommunismuna men elskiði kommunistar- nar, og tað er nakað heilt annað. Men við hesum falsaða citati sum grund- arlag verður í hvussu er ó- beinleidis sagt, at Óli Jacobsen er umboð fyrir ta politisku skipan, sum Wurmbrand hataði, og tað gjørdi hann eisini av góð- um grundum. Men hetta man siga alt um muruna. Tað er jú eitt gamalt nummar, at køva alt orða- skifti við skuldseting um kommunismu. Óli Jacob-

sen hevur ikki við einum orði tikið kommunismu í forsvor. Hann hevur bert átalad og ávíst dupultmor- alin og intolansuna hjá fólkalokkinum, sum í veruleikanum ikki gevur kommunismu nógv eftir.

Siðan verður Óli Jacob- sen lagdur undir at hava skýrt nevndina í P/f Dag- blaðnum fyrir at vera heidningar. Vit hava hugt eftir hvat grundarlag er fyrir hesum pástandi.

Fyrst er endurprentað ein lýsing frá partafelags- skránni, sum visir at nevndin í P/f Dagblað- num hevur fingið triggjar nýggjar nevndarlimir. Siðan varð sagt, at hesir triggjar vóru kendir sum trúgvandi og rættskafnir menn. Ti var kanska onk- ur sum vantaði eina broyting í skrivningarlag- num, men her var so eingin broyting hend.

Hetta reingir ÓJR á grovasta hátt til, at nevndu menn eru kallaðir heidningar! Men vit skilja hann fyrir so vitt væl. Sam- vitskan kann ikki vera ov góð, og so særður um at leggja onnur undir ta somu framferð, sum ann- ars er eyðkend fyrir ÓJR sjálvan og tað blað hann hevur eina stóra ábyrgd av.

Í sosialinum meta vit trúarfrælsið so høgt, at vit ikki á nakan hátt leggja okkum út í trúar- viðurskipti hjá fólki.

Vit meta bert fólk eftir teirri virðing, sum tey hava fyrir síni medmenn-

iskju, og her skal Óla Ják- up Róntson hava tøkki fyrir at hann so greitt hev- ur sagt okkum hvat fólka- flokkurin stendur fyrir. Hetta hava vit sjálvsagt vítað frammanundan, men ÓJR hevur á ein ser- ligan hátt undirstrikað hvussu munurin er mill- um fólkalokkin og annars ein demokratiskan flokk: Dagblaðið ærumeiðir ein navngivnan mann við

at kalla hann quisling. Hetta er einaferð áður hent í Føroyum, og tað bað viðkomandi alment um umbering aftaná. Men Óla Jákup hevur nú nýtt heil- ar triggjar síður í DB fyrir at verja hesa skuldseting, og hann lovar at halda fram á sama hátt, sam- stundis sum fólkalokkur- in við síni tægn hevur góð- kent hetta.

Til sammetingar skal

eisini nevnt, at nakað samstundis kallaði Tinga- krossur ein ávisan stovn fyrir eina »suggu«. Hetta helt Hilmar Kass vera so vanærandi at hann í blað- num hevur harmast um hesa skuldseting.

Tað er neyvnan neyðugt at fortelja hvønn av hes- um báðum vit hava virð- ing fyrir.

Ikki skilji eg albansk mál, men tey friggja, so abbar og ommur øtast...

Av ókendum grundum hevur litla suðureurope- iska landið Albania í sein- astuni vakt ferðamanna- áhuga í Føroyum — um dæmast skal eftir tí blað- skrivning, ið hevur verið um hetta land. Tey sum hava verið har, hava eftir øllum at døma gjørt nógv við at skriva um teirra upptatan av landinum. (Nær sært tú slíkar frá- greiðingar frá ferðingum sum hava verið á Mallor- ca, Gran Canaria ella Costa Del Sol?) Men eg haldi at hesar frágreið- ingar frá Albania líkjast meir »turisk-reklamum« frá einum ferðamanna- felagi enn persónligum frásøgnum.

Blaðið »Arbeiðið« hevði nú herfyri eina samrøðu við svenska rithøvundin Sven Wernström, sum hevur verið í Albania. Hann víðgækk, hóast alt (tað er meir enn hini gera), at tað var avmarkað hvussu væl tú kanst meta um eitt land, har tú ikki skilur málið. Men eitt sindur forvitnisligt er at lesa grundgevingar hansara fyrir politiskum metingum. Hann skrivur m.a.:

»Í Albania liva ungdom- urin og tey vaksnu í somu veru, hava sama áhuga og somu mentan. Á tað ikki eru stættarandsagnir, sær ein heldur ongari æt-arliðsandsagnir. Tað ein flokkur av dreingjum hitt- ist á einum gøtuhorni í Tirana, kennir ein teir bert aftur á teirra ungdomi. Teir hava somu hárseting, somu klæði og somu sukkur (!) sum tey vaksnu.« (er tað Travolta- frísura?)

Hetta nýtir Wernström sum dømi um, at albansk- ur ungdomur »tykist be- vistur og fullkomiliga óavirkaður av útlendskari ávirkan, ikki plágaður av teim vandum, sum hotta okkara egnu ungu...». Heldur fær slík lýsing mæð dæmin av litloysi, persónligeikaloysi, einum ódynamiskum samfelagi, tí tað eru jú andsagnirnar, sum ifylgi marx-lenin-

istiskari upptatan skapa broytingarnar, tann dyna- miska framburðin í einum samfelagi. Kundi ikki lata vera at hugsa um eitt Bretland, har øll frá 4 til 80 ára aldri gingu í sama liti av jakkasetti og bowl- arahatti — hevði tað verið so sosialistiskt?

Ti nakað longur frammi rosar hann albanum fyrir, at »alt fólkið sær út til at vera broytt til eina tekki- luga miðalstætt eftir lokn- an arbeiðsdag« hvat klæðabúna viðvokur. Er tað við slípi og stress- tasku?

Ikki skilji eg, at tað skal vera so progressivt og socialistiskt, at fólk (av egnum vilja?) øll sum ein fylgja sama móti í 100 ár. Hvat við eina reyðari rósu í knappholinum um sunnudagin?

Nú Wernström ikki skilur málið og tað, fólkið sigur, má hann nýta onnur ráð, eitt nú gitari: »helst tosa teir um gentur, ítrótt, arbeiði, læru, slíkt sum upptekur teirra liv« (jú tað eru albanar so eina um) og »teir kunnu ikki tosa um tann seinasta katastrofu- filmen, poptónleik, narkot- ika, serumagasinar og agentromanir, tí slíkt er ikki at finna í teirra veru...« Dúgdirur maður, hann Wernström, at siggja gjøgnum høvuð- skóltar, og sum eitt skot finna útav »teirra veru«. Og annars — siggja tey ikki ítalskt og jugoslav- iskt sjónvarp?

Av tí at hann hevur lisið, at ongari stættarand- sagnir finnast, so finnast ongari »ættarliðsandsagnir«. Er tað nú so sjálvs- sagt?

Og tá hann verður spurður um demokrati í arbeiðslivinum, byggir Wernström sína hugsan á, hvussu fólkið sær út: »undirkúgað fólk sær ikki soleiðis út«. Sjálvur havi eg sunnanfyri ótt sæð kátar og syngjandi arbeiðsmenn, sum svarta onga lön fingi. Í Spania undir Franco, t.d. Hvussu nógv sigur hýrurin um demokrati á arbeiðspláss-

inum? Svørtu trælirnar sungu eisini nógv. Kanska fyrir at gloyma kúganina. Og at tað skal vera so socialistiskt, at albanskir arbeiðsmenn kappast hvør móti øðrum, skilji eg ikki. Meir minnir tað um individualismu og bonus- skipanir so sum á okkara flakavirkjum.

Ein lønarmunur upp á 1 til 2 er rættiliga stóur millum lønmóttakarar. Er tað socialistiskt, um ar- beiðarar her heimi til dæmis høvdu fingið 10.000 um mánaðan, meðan annar starvsmaður fekk 20.000?

Og so kvinnurnar. Er tað nakað at rósa sær av, at tær fáa »útbúgving og arbeiði undir somu treyt- um sum dreingir«, tað átti at verið ein sjálffylgja, og so sum rosinar í pylsuend- anum hjá Wernström: »...tær verða ástíknar og velja sjálvan livsfelaga, so abbar og ommur av og á øtast«. Tað man ganga hart fyrir seg í Albania.

At ta ikki ber til at taka albanar á bóli her- naðarlaga, tí teir »sova við skambyrsu undir kodd- anum«, er hugsan sum ikki hoyrir heima í atom- öldini. Um eitt stórveldi veruliga við rena albanar um koll, so er tað óheft av skambyrsu at tað eyðnast. Kríggj í dag er ikki wild-west ævintýr.

At enda: sjálvandi kann tað vera hugtakandi at Albania kann standa á egnum fótum og byggja eitt samfelag upp, sum tey uppfata sum sosialisma. Men vit skulu ikki halda, at vit eftir eina turist-ferð til hetta ólíka landið hava fingið eina uppskrift upp á paradís. Skal sosialisma byggjast upp í Føroyum, má tað vera við okkara egnu demokratiskum treyt- um sum grundarlag. Ti borgarlaga samfelagið inniheldur eisini ein hóp av fyrimunum, sum meiri primitivu tilfaturskomnu londini, sum i.d.g. royna at byggja upp sosialismu, ikki høvdu, ta tey byrjaðu.

Skvat!

Einfaldur spurningur til trøllaklipparan undir Varða

Sær sjálvm líkur græmði William Heinesen seg í svensku sjónvarpsendingini um, at »prester og missionærar dem hær við ógáa mængder af her på Færøerne».

Mild vending frá Norðurlands Mentunar- vinnarum, sammett við tær byttir, hann van- liga á prenti í hvarvur nýtt yrir trúarvís feroynja. Men lat fara í hesum viðfangi.

Her skal bert ein einfaldur spurningur setast William Heinesen:

Hvør heldur William hevur gjørt meiri til at tryggja handlig og andlig livlíkindi í Føroyum, William sjálvr (og Ebba, Hanus, Tróndur o.s.frv....) ella til dæmis ein einstakur ella fleiri av teimum trúgvandi monnum, sum verða nevndir niðanfyrir:

T.d. Jákup Dahl, A.C. Evensen, Gudmund Bruun, Mikkiál á Ryggi, Jóannes bóndi Peters- son, Victor Danielsen, Edmund í Garði, Adrian Johannesen, Petur Háberg og Andrew Sloan, ella ella t.d.

Bartal á Strøndum, Kjølbro, -tóska-Jón Petur, -tóska-Páll, Magnus í Rituvík, Eiler Jacobsen, Samal Petur í Fuglafirði, Svenning Johannesen, Samal Jacobsen, Thor Nielsen, Hans Pauli í Hvannasundi, Hans Petur »sjei« á Toftum, Einar Fugle, Christian Holm, Kaj Johannesen, Clemint á Viðareidi, Amariel Knudsen, Ósmund Justinussen, Mortan Johannesen (x 3), Anton á Strøndum, Andrias í Hvannasundi, Dánjal Petur Nielsen, Ólaf Ólsen, Ditleif Elding, Pól Jo- hannesen, Davur í Gerðum, Jens av Reyni, Sofus Thomsen — fyrir at taka nokur heilt fá og tilvaldar demí.

Vonandi er William Heinesen, sum hevur fingið í álmanakkavis av heilvænleikum fyrir at duga at málvera seg skrivliga, færur fyrir at svara hesum spurningi. Um ikki, kundi hann biðið okkara av sínum bokmentalaugu apptleikjarum hjálpa sær at svara.

Spurningurin var altoy sojðandi:

Hvør heldur William Heinesen hevur verið meiri verður til at tryggja handlig og andlig livlíkindi í Føroy- um, William Heinesen sjálvr, ella einhvør av teim nevndu vinnulivs- monnum.

sum sametundis grundaðu síni livsáðarmíð klettadast á kristindómin?

Týðiligeri kann ikki verða spurt.

Vit vóna eitt eina týðiligt svar frá einum av beimsins mest røtu hevdum.

